

تفکر خلاق و راه های پرورش خلاقیت

تفکر خلاق

دنیا و جامعه با سرعتی سرسام آور در حال پیشرفت است. ما نیاز داریم که خودمان را با توانایی سازگاری با این روند مجهز کنیم و تسلیم نشویم، و تفکر خلاق راهی برای تجهیز شدن و تسلیم نشدن است. آماده شدن برای مواجهه با جهان کار ساده ای نیست. با تغییر جهان، فناوری ها و روش های جدیدی معرفی می شوند.

چیزهایی که در مدارس می آموزیم معمولا در زمانی که شروع به کار کردن می کنیم منسوخ می شوند. به همین دلیل است که امروزه آماده سازی کودکان و بزرگسالان جوان باید متمرکز بر رشد مهارت هایی باشد که برای سازگاری با این واقعیت همیشه متغیر حیاتی هستند. یادگیری همیشگی، بنیادی برای توسعه حرفه ای است. یکی از مهارت های اساسی که برای رشد و توسعه نیاز داریم، تفکر خلاق (creative thinking) است.

بسیاری اعتقاد دارند که فنون تفکر خلاقانه مبتنی بر تجربه هستند، از جمله استیو جابز (بنیانگذار اپل) می گوید: خلاقیت یعنی ارتباط دادن چیزهای مختلف به همدیگر. وقتی شما از افراد خلاق می پرسید که چطور کاری را انجام داده اند، آنها کمی احساس گناه می کنند زیرا آنها واقعا کاری انجام نداده اند، فقط چیزی را دیده اند. این امر پس از مدتی برایشان آشکار شده است. آنها قادر بوده اند تجاربی که داشتند را به همدیگر ارتباط داده و چیزهای جدیدی را درهم آمیزند. و دلیل اینکه آنها قادر بوده اند این کار را انجام بدهند این بوده است که آنها تجربه بیشتری داشته اند یا بیش از باقی مردم در مورد تجارب خود فکر کرده اند.

چارچوب شکن باشید:

رعایت کردن همه قانون ها به صورت تمام و کمال الزامی نیست؛ ولی این موضوع شکستن همه قانون ها را هم توجیه نمی کند.

بسیاری از قوانین و چارچوب هایی که برای ما وضع شده، در واقع برای حمایت از ما هستند. اما برخی محدودیت هایی که برای خودمان در نظر می گیریم می توانند جلوی خلاقیت را بگیرند.

یکی از بهترین راه های چارچوب شکنی صحیح، مطالعه در زمینه هایی به جز زمینه کاری و یا تحصیلی خودتان است.

نیازی نیست برای این کار زمان زیادی بگذارید و عمیقا بخوانید. همین که با موضوعاتی به جز کار و درس خودتان آشنا شوید خلاقیت زیادی را در زمینه‌های فکری و کاری بدست می‌آورید.

سفر به مناطقی که از نظر آداب و رسوم با شما کاملا متفاوت هستند به طرز عجیبی بر خلاقیتتان تاثیر مثبت می‌گذارد.

در کل حرکت کردن در یک مسیر کاملا هموار می‌تواند خسته کننده باشد. بنابراین به مسیر زندگی خودتان تنوع بدهید تا خلاقیت از وجودتان لبریز شود.

بذر خلاقیت را در جای درست بکارید:

شما اگر بذر پربار ترین میوه را هم در خاک نامناسب بکارید به خوبی رشد نمی‌کند. بنابراین خلاقیت خود را در معرض محیطی قرار دهید که آن را رشد دهد.

ایده‌های شما که همان بذر خلاقیت شما هستند به خاطر حساسیت بالایی که دارند با یک اخم یا نیش خند، کاملا نابود می‌شوند. با یک شوخی ساده هزاران زخم چاقو بر وجودشان می‌ماند و با تایید نشدن از سمت اشخاص خاصی از فرط نگرانی می‌میرند.

محیط‌های منفی جای مناسبی برای ارائه ایده جدید شما نیستند. بنابراین سعی نکنید به محض رسیدن یک ایده به ذهنانتان آن را مطرح کنید و از آن دفاع هم نکنید.

با چنین کاری قبل از ادامه بحث ناامید خواهید شد. بهترین زمان برای ارائه و دفاع از ایده‌تان وقتی است که تا حدی در مکان مناسب آن را رشد داده باشید.

راه‌های پرورش خلاقیت

به خاطر پرورش خلاقیت باید کارهایی انجام دهیم که از طرفی دانش و تجربه ما را که به عنوان ماده خام خلاقیت هستند بالا ببرد و از طرف دیگر شیوه تفکر ما را اصلاح و هدایت کند و از سویی قدرت تخیل ما را بهبود بخشیده و امکان تصویرسازی به ما بدهد. می‌دانیم که خلاقیت نوعی تکاپوی فکری و ذهنی برای دست یابی به اندیشه‌های بدیع است. پس کارهایی که بتواند ذهن را در این راستا به تکاپو وادارد و به ما فرصت اندیشیدن و تبلور آن را در جهان خارج بدهد، موجب افزایش خلاقیت می‌شود.

تجربه:

غنی‌ترین منبع سوخت و عاملی است که موجب می‌شود انسان بتواند ایده‌های خلاقانه ارائه بدهد. تجربه را می‌توان از انجام کارهای متنوع و مخاطره‌انگیز، مسافرت مخصوصاً با شرایط سخت و مصیبت بار و به مکان‌های دور افتاده، تماس‌های شخصی با دیگران به ویژه کودکان، خواندن شرح حال افراد، تماشا کردن تلویزیون، گوش کردن رادیو و ... به دست آورد.

بازی‌های فکری:

حل معما، جدول، شطرنج، کلمات متقاطع، بیست سوالی‌ها، بازی در هوای آزاد، حل مسائل ریاضی بخصوص مسائل هندسه و احتمال که نوعی ورزش ذهنی هستند در تقویت قدرت تفکر مؤثرند.

کوشش زیاد:

آنچه موجب خلاقیت می‌شود، لزوماً هوش و نبوغ فوق‌العاده نیست بلکه کوشش مضاعفی است که افراد خلاق انجام می‌دهند تا مغز را به تصور وادارند. سخت کوشی و عادت کردن به کار و تلاش ما را در هنگام تولید ایده‌های خلاقانه یاری می‌کند.

دانش:

بروز ایده‌های نو نیاز به دانش فراوان دارد. در حقیقت دانش ماده اولیه تصورسازی است توسعه دائمی دانش و اطلاعات وسیع در بروز ایده‌های خلاقانه نقش بی بدیلی دارند.

روحیه پرسش‌گری:

تقویت روحیه پرسش‌گری و اینکه انسان از طرح سؤال‌های به ظاهر کودکانه واهمه نداشته باشد و سؤال‌های چالش‌برانگیز مطرح کند، باعث پرورش کنجکاوی در انسان می‌شود و ساختارشکنی قالب‌های ذهنی را تسریع می‌کند

زندگی انتزاعی:

تمام کارهایی که در زندگی انجام می‌شود یا حتی انسان‌های پیرامون، می‌توانند به صورت انتزاعی و سمبولیک باشند. به‌طور نمونه: کدام یک مثبت و کدام یک منفی است؟ احتمالاً برنامه‌هایی وجود دارد که هم مثبت هستند و هم منفی. این باعث می‌شود تا ذهن مدام بپرسد: چگونه می‌توانم مثبت را در زندگی‌ام افزایش دهم؟ اینگونه شخص زندگی خود را انتزاعی کرده و در نتیجه خلاقیت مغز را به کار انداخته است.